

Inwentarz Archiwum Delegata Rządu i Skarbu Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej  
na Uchodźstwie w Republice Południowej Afryki. Okres : Wrzesień 1990 - Maj 1991

TECZKA No 5

Zawartość Teczki : dokumenty otrzymane przez Delegata od Prezesa Rady Polonii  
Afryka Południe ( Wszystkie Organizacje Polonijne w RSA i Rodezji )

- 8 9 1990, Commemoration of Warsaw Flights, Programme
- 22 9 1990, Zebranie Rady, porządek dzienny
- 22 9 1990, Sprawozdanie z Zebrania (22 9 90), plus trzy załączniki
- 17 10 1990, Prezes Rady Polonii do Min. Spr. Zagranicznych, Warszawa : O stosunkach  
RSA - Polska , potrzeba otwarcia Ambasady Polskiej w Pretorii
- 30 10 1990, Sprawozdanie delegata Rady ( CJ Dubla), na konferencje Robocza : Kraj -  
Emigracja, Rzym, 26-30 października 1990
- Nie datowane, Statut Rady
- 6 4 1991 Prezes Rady do ZMDz, Walne Zebranie Rady, oficjalne zawiadomienie
- 6 5 1991, Sprawozdanie Prezesa Rady Polonii Afryka Południe

Sporządził : ZM Dziembowski, Pretoria, Maj 2002

# RADA POLONII AFRYKA POŁUDNIE

DIE POOLSE FEDERASIE  
IN SUIDER AFRIKA



FEDERATION OF POLES IN  
SOUTHERN AFRICA

REPREZENTUJACA WSZYSTKIE ORGANIZACJE POLONIJNE W R.S.A. I RODEZJI  
TEL. P.O BOX 9484 - JOHANNESBURG, 2000.

6.05.1991

## SPRAWOZDANIE PREZESA RADY POLONII.

-----

Sprawozdanie moje obejmuje okres od dnia 22.09.1990 r do dnia dzisiejszego.

Doświadczenia z ubiegłych lat wykazały, że Rada Polonii, a właściwie Prezes, ponieważ w ostatnich miesiącach pełniłem także funkcję sekretarza i skarbnika, pełni funkcję jakgdyby męża zaufania polskich organizacji w RPA i ma prawo występować na zewnątrz w ich imieniu. Zadaniem Prezesa jest także utrzymywanie łączności z polskimi organizacjami w RPA i obecnie także z przedstawicielami rządu Rzeczypospolitej Polski.

### K o n t a k t y z w ł a d z a m i R z e c z p o s p o l i t e j P o l s k i ,

Na ostatnim zebraniu Rady Polonii, wyrażono opinię, że ambasada polska w Gabarone nie spełnia należycie zadania opieki nad Polakami w RPA i koniecznym jest, aby powstała placówka dyplomatyczna polska na terenie RPA. W związku z tym został uchwalony wniosek o wysłaniu memorandum do Ministra Spraw Zagranicznych RP o otwarciu placówki dyplomatycznej w RPA. List został wysłany, a napewno opinia tutejszej Polonii przyczyniła się w pewnym stopniu, że stosunki dyplomatyczne między RPA a Polską zostały nawiązane i w kwietniu 1991 zostało otwarte Biuro Interesów RP w Pretorii.

Od chwili przyjazdu ministra pełnomocnego, pana Stanisława Cieniucha, kierownika Biura Interesów RP, nawiązana została z nim bardzo bliska współpraca. W biurze polskiej placówki dyplomatycznej odbyło się kilka spotkań, a pan Cieniuch wziął udział w uroczystej Mszy św. odprawionej przez kapelana Polonii ks. Wilkańca z okazji otwarcia szkoły polskiej na terenie parafii w Bryanston, oraz uroczystościach Święta Narodowego 3-go Maja. W połowie maja pan Stanisław Cieniuch odwiedzi Cape Town, gdzie spotka się z tamtejszą Polonią. W najbliższym czasie planowane są także spotkania z Polonią w Vanderbeijlpark, Durbanie i innych polskich ośrodkach.

W marcu 1991 na zaproszenie Min. Spraw Zagranicznych RPA przyjechał do Pd. Afryki dr. Jan Czaja, v-ce przewodniczący Komisji Sejmowej Spraw Zagranicznych. Ze względu na bardzo ciasny program jego wizyty nie udało się zorganizować spotkania w Klubie Polskim w Johannesburgu, lecz Prezes Rady, a także kilka innych osób spotkało go na przyjęciu wydanym przez MSZ RPA, oraz dzień przed wyjazdem na prywatnym spotkaniu. Dr. Czaja podczas swojej krótkiej wizyty w Cape Town i Durbanie spotkał się tam także z przedstawicielami Polonii.

W kwietniu 1991 mieliśmy wizytę 4-ro osobowej delegacji MSZ z Polski w osobach: pana A. Majkowskiego, dyr. dep. Afryka-Azja, pana K. Szumskiego, dyr. dep. konsularnego, pana Lindenberga, v-ce dyr. dep. oraz pana Sawickiego z dep. Afryka. Również i w tym wypadku, ze względu iż delegacja

polska była oficjalnym gościem MSZ RPA i oni przygotowali program wizyty, nie udało się zorganizować spotkania z Polonią w szerszym zakresie, a jedynie odbyły się spotkania w małym gronie w Cape Town i Johannesburgu.

Na ostatnim zebraniu Rady została poruszona sprawa stosunku rządu RP do ANC i wyrażono obawy, że pieniądze tu zebrane i przekazane na Fundusz T. Mazowieckiego mogą być zużyte na finansowanie tej organizacji. Prezes Stowarzyszenia Polskiego w Cape Town dr. J. Dubla wysłała list w tej sprawie do Prezesa Rady Ministrów RP, na co otrzymano odpowiedź od dyr. dep. Afryki p. A. Majewskiego, że Polska nie udzielała i nie udziela pomocy finansowej ANC, a jedynie wsparcie dla tego ruchu jest przez szkolenie kadr cywilnych.

W lutym 1991 Bogdan Letowt, Prezes Zjednoczenia Polskiego w Johannesburgu, podczas swego pobytu w Polsce odbył spotkania z prymasem Polski kardynałem Józefem Glempem, min. Spraw Zagranicznych K. Skubiszewski, min. Przemysłu i Handlu J. Zawiślakiem, oraz kilku dyrektorami dep. MSZ.

#### S t o s u n k i - z - o r g a n i z a c j a m i - w - P o l s c e .

Rada Polonii jest w regularnym kontakcie korespondencyjnym ze Stowarzyszeniem "Wspólnota Polska" w Warszawie. Otrzymałem od nich ostatni numer "Almanachu Polonii" z artykułem A. Żukowskiego pt. "Polonia w RPA".

W kwietniu br. otrzymałem zaproszenie na uroczystości w związku z 200-ną rocznicą Konstytucji 3-mego Maja, z którego niestety nie mogłem skorzystać.

Rada Polonii utrzymuje także korespondencyjny kontakt z Towarzystwem Przyjaźni Polsko-Południowo Afrykańskiej w Polsce. Towarzystwo to ma obecnie ponad 300 członków zrzeszonych w 5 oddziałach.

Dzięki pomocy South African Foundation wysłano do Polski szereg kaset video - które zostały rozesłane po oddziałach Towarzystwa. Towarzystwo Przyjaźni przejawia żywą działalność informacyjną o RPA w radiu, telewizji-prasie, oraz wydaje miesięcznik "Protea".

#### K o n t a k t y z p o l s k i m i o r g a n i z . z a g r a n .

W dniu 22 grudnia ub. r. na Zamku Królewskim w Warszawie, Prezydent Rzeczypospolitej na Uchodźctwie, p. Ryszard Kaczorowski przekazał insygnia prezydenckie II Rzeczypospolitej Lechowi Wałęsie. Z tą chwilą zakończył swą działalność na uchodźctwie. Delegat rządu RP na Południową Afrykę p. Zbigniew Dziebowski zda sprawozdanie z zakończenia swej funkcji.

Otrzymujemy biuletyny z Koordynacyjnej Rady Polonii Wolnego Świata. Nasz delegat na konferencję roboczą Kraj Polonia w Rzymie, dr. J. Dubla, nawiązała osobisty kontakt z przedstawicielami zarządu Rady.

#### K o n t a k t y z w ł a d z a m i R P A .

W marcu br. podczas wizyty dr. J. Kani, Prezes Zj. Rady i kilka innych osób zostało zaproszonych na przyjęcie zorganizowane przez MSZ RPA z okazji jego przyjazdu. Także podobne przyjęcie zostało zorganizowane gdy w kwietniu br. przyjechała 4-ro osobowa delegacja MSZ z Polski. W czasie tych spotkań został nawiązany osobisty kontakt z dyrektorami departamentów MSZ.

Prezes Rady odbył rozmowy z przedstawicielami Ministerstw Spraw Wewnętrznych i Pracy /Men power/ na temat imigracji Polaków. W obecnej krytycznej sytuacji ekonomicznej nie można jednak spodziewać się przyjęcia większej ilości polskich imigrantów. W roku 1990 ponad 700 Polaków otrzymało pozwolenie na pracę w RPA, co stanowi ponad 50% wszystkich imigrantów ze Wsch. Europy.

#### K o n t a k t y z p o l s k i m i o r g a n . w R P A .

Prezes Rady brał udział w prawie wszystkich zebraniach i imprezach Zjednoczenia Polskiego w Johannesburgu, na których był także zwykle obecny Prezes Komitantów. Prezes utrzymywał bliski kontakt telefoniczny i korespondencyjny z organizacjami polskimi w Vanderbeijlpark, Pretorii, Durbanie i Cape Town.

Na ostatnim zebraniu Rady Polonii zdecydowano o odłożeniu przyjęcia rezygnacji Związku Techników z członkostwa Rady. Wysłałem zaproszenie do Związku Techników, ale nie dostałem dotąd żadnej odpowiedzi i sprawa ich rezygnacji powinna być przedyskutowana na obecnym zebraniu.

Stowarzyszenie Polaków w Zimbabwie nie odpowiedziało mi na zaproszenie na ostatnie zebranie Rady, ale przesłało kopię listu od Prezesa Stowarzyszenia p.S.Masztaka do "Wspólnoty Połonii", w którym wyraził on zdziwienie, że Stowarzyszenie należy wogóle do Rady, o czym nie było mu wiadomo, i że od 20 lat nie było żadnych kontaktów między Stowarzyszeniem Polaków w Zimbabwie, a polskimi organizacjami w RPA. Obecny Prezes p.S.Masztak jest od wielu lat członkiem Stowarzyszenia i trudno zrozumieć, że nie wiedział, iż delegaci jego organizacji brali udział prawie we wszystkich Walnych Zebraniach Rady Polonii. Listy wyjaśniające w tej sprawie wysłałem do Stowarzyszenia Polskiego w Zimbabwie i do "Wspólnoty Polskiej" w Warszawie.

Prezes Rady jest także członkiem S.A.Foundation. Organizacja ta nawiązała kontakt z szefem dyplomatycznej placówki polskiej w RPA, p.S.Cieniuchem i radcą handlowym p.W.Tomaszewskim. W czerwcu 1991 dyrektor S.A.Foundation p.von Schirnding, były ambasador RPA w ONZ złożył oficjalną wizytę w Polsce.

#### S t o s u n k i k u l t u r a l n e i h a n d l . P o l s k a - R P A .

Już od grudnia 1989 istnieje Polska Misja Handlowa w Johannesburgu, prowadzona do lutego br. przez p.T.Kamińskiego, a obecnie p.W.Tomaszewskiego. W czerwcu 1990 powstał także Polish South Africa Chamber of Commerce prowadzony przez p.S.Mathews.

W listopadzie 1990 była wystawa polskich towarów w Pretorii. W tym czasie przyjechała z oficjalną wizytą z Polski liczna delegacja z p.A.Arendarskim prezesem Narodowej Izby Handlowej, senatorem A.Machalskim i p.A.Zawiślakiem, obecnym ministrem Handlu i Przemysłu. Rada Polonii nawiązała bliskie kontakty z polską delegacją. Również w listopadzie ub.r. razem z przedstawicielami przemysłu i handlu przyjechała ekipa telewizyjna, p.A.Polanowski i p.M.Rusinek, którzy nakręcili film o RPA i tutejszej Polonii. W najbliższym czasie ma być on pokazany w polskiej telewizji.

W lutym 1991 przyjechał do RPA p.W.Saniewski, znany polski reżyser, na zaproszenie Ministerstwa Edukacji. Zorganizowano z nim spotkania z Polonią w Johannesburgu i Cape Town.

Na Uniwersytecie Śląskim w Sosnowcu powstał "The South African Cultural Unit" z zadaniem nawiązania kontaktów między polskimi i południowoafrykańskimi uniwersytetami. Prezes Rady nawiązał kontakt z p.T.Kumazela, pierwszym studentem tej organizacji, który otrzymał stypendium na uniwersytecie w Potchefstroom.

#### S t a t u t R a d y P o l o n i i .

Na ostatnim zebraniu Rady ✓chwalono wniosek, aby jej członkowie przesłali na adres Prezesa projekty zmiany statutu. Poza projektem o.B.Letowta nie otrzymałem żadnych innych.

Na zakończenie chciałbym podziękować wszystkim członkom Rady za lojalną współpracę.

Edward de Virion

Prezes Rady Polonii

RADA POLONII AFRYKA POŁUDNIOWA

SPRAWOZDANIE KASOWE o d d n i a 29.05.88 d o d n i a 13.05.91.

Stan konta 29.05.88 . . . . .	R 550.28
Koszta zebrania 29.05.88 . . . . .	R 103.00
	<hr/>
	R 447.28
Procenty otrzymane	R 36.12
	<hr/>
Stan kasy w dniu 6.07.90	R 483.40
Konto przeniesione z Johannesburg- standarbank do Randburgstandarbank.	
Koszta zebrania Rady Polonii 22.09.90	R 147.82
Wydatki kancelaryjne za okres od 6.07.90 - 13.05.91	R 120.00
	<hr/>
Ogółem koszta	R 267.82
 S T A N K O N T A na 13.05.91	 R 215.58
	<hr/> <hr/>

Edward de Virion

E. J. de Vries  
37, Catherine Rd  
Fontainebleau  
Randburg 2194

M. Abigino Dismubandi

6.4.91.

Drogi Abigino!

Pozdravi Ci afiqaleni reprezentanti na Walu Reboanu

Rady Palamu

Mukhezi na list 29.1.91. kutasama twaji

fungqa delegata pustata ibhuc, ali unobani,

1) pawumuni myyisi na reboanu i rdoi belapi

2) rakanicima twapy diataluasi na tyem stano-

wisku.

Representem na reboanu talu nifa Pabury  
Sekhi Dypnamahany, Jana Staruntaw Gemincha,  
ktozy myhyt do Yakamslunga dwa dni feru.

Adres: Office of Intants Police Republic.

35, Marais St. Barbey's  
Muckleneuk 0181

Navari ni maji telefani, ali jalay chiat  
Jeri Terar cas ratatunoi, dawan' wisowem  
do kausula Cibova Tel. 012-342 1011 (ogochu let. dem)

C.Pias. 472254

Maam nadiqsi si jasi dastafan Kamunkals. Ma asein  
dlaage mi dastawata bo bytir wane na lisku  
adrasafin.

Jesli bidanun mozi, pyfals' na Walmi Zayrawakun  
Yednawana w mudi 28 karkun'a

Tendean padwasana

Ed



# RADA POLONII AFRYKA POŁUDNIE

DIE POOLSE FEDERASIE  
IN SUIDER AFRIKA



FEDERATION OF POLES IN  
SOUTHERN AFRICA

REPREZENTUJĄCA WSZYSTKIE ORGANIZACJE POLONIJNE W R.S.A. ~~RODEZJI~~  
TEL. 011 7931577 P.O BOX 9484 - JOHANNESBURG, 2000.

37, Catherine Rd  
Fontainebleau  
Randburg 2194

6.4.1991

Delegat Rządu i Skarbu Narodowego na RPA

## Walne Zebranie Rady Polonii

Uprzejmie zawiadamiamy, że Walne Zebranie Rady Polonii Afryka Południe odbędzie się w sali Klubu Polskiego w Johannesburgu w sobotę dnia 11 maja 1991 o godzinie 15.00.

*Car Solomon & 8th Street,  
Auckland Park*

### Porządek obrad

1. Wybór przewodniczącego zebrania ✓
2. Odczytanie protokołu z poprzedniego zebrania ✓
3. Sprawozdanie prezesa ✓
4. Sprawozdania kasowe ✓
5. Dyskusja nad sprawozdaniami ✓
6. Wybór nowego prezesa i wiceprezesów ✓
7. Sprawozdanie dr. J. Dubla, delegata Rady Polonii na Konferencję Roboczą Kraj-  
Emigracja w Rzymie . ✓
8. Sprawozdania z poszczególnych ośrodków
9. Sprawy bieżące i wolne wnioski

Uprzejmie proszę o podanie nazwisk delegatów, którzy wezmą udział w Walnym Zebraniu Rady Polonii.

*Załączniki*

E.J. de Virion  
Przewodniczący Rady Polonii

*Prezes E. De Virion  
v. u. J. Dubla  
Sekr. Wojtowicz  
Skarbnik Prof. Smolewicz*

1. Sprawozdania  
dr. J. Dubla  
delegata Rady na konferencję w Rzymie

2. Wykaz delegatów - Polonii



## STATUT RADY POLONII AFRYKA - POŁUDNIE

1. Nazwa - Rada Polonii Afryka Południe  
Federation of Poles in Southern Africa  
Die Poolse Federasie in Suider Afrika
2. Rada jest oficjalnym reprezentantem i koordynatorem wszystkich organizacji polonijnych na terenie Afryka Południe.
3. Siedzibą Rady jest miejsce zamieszkania aktualnego prezesa Rady.
4. Celami Rady są:
  - a/ zachowanie łączności z Narodem Polskim w Kraju przez popieranie materialne, ideowe lub moralne wszelkich ruchów niepodległościowych w Polsce,
  - b/ reprezentowanie Polonii z terenu Afryka Południe wobec władz i innych organizacji miejscowych i światowych,
  - c/ koordynowanie działalności organizacji polonijnych na terenie Afryka Południe,
  - d/ inspirowanie i pomoc w działalności kulturalno - oświatowej,
  - e/ podtrzymywanie polskich tradycji narodowych w myśl ideologii niepodległościowej.
5. Rada Polonii Afryka Południe jest wybierana w składzie : prezes, 5 członków Rady, przez zjazd delegatów organizacji polonijnych na terenie Afryka Płd.
6. Rada pod przewodnictwem prezesa wybiera spośród swoich członków 3 wice - prezesów, sekretarza i skarbnika, z prawem dokooptowania członków Rady do zleceń specjalnych.
7. Prezes i 3 wiceprezesów reprezentują główne ośrodki polonijne na terenie Afryka Południe.
8. Rada Polonii uznając prawo wszystkich organizacji polonijnych na terenie Afryka Południe do samodzielnej ich działalności, winna również wykorzystać udzielony jej mandat, przez:
  - a/ wprowadzanie w życie uchwał i decyzji światowych kongresów polonijnych,
  - b/ skoordynowanie przekazywania sum pieniężnych zebranych na skutek apelów publicznych na cele oświatowe, charytatywne, propagandowe oraz ideowe,
  - c/ powołanie zjazdu delegatów organizacji polonijnych na terenie Afryka Południe co 3 lata lub nadzwyczajnych.
9. Kadencja Rady Polonii jest trzyletnia.

10. W razie równej ilości podczas głosowania, głos prezesa Rady jest decydujący.
11. Działalność Rady jest finansowana przez organizacje członkowskie w proporcji do ilości członków.
12. Zmiana statutu Rady Polonii Afryka Południe wymaga  $2/3$  ilości głosów zjazdu delegatów organizacji polonijnych.

W obradach komisji statutowej Rady Polonii Afryka Południe, udział wzięli:  
pp. Smoleniec, Orzechowski, Ranoszek, Romanowski.

Sprawozdanie delegata na Konferencje Robocza KRAJ - EMIGRACJA  
ktora odbyla sie w Rzymie w dniach 26-30 pazdziernik 1990r.

Na to pierwsze robocze spotkanie zjechali Polacy niemalze z kazdego zakatka globu, niestety zabraklo w nim delegacji tak znaczonej jak Kongres Polonii Amerykanskej. (Bylo tylko dwóch obserwatorów)  
Ogolna liczba delegatow: 110 w tym 69 osob z zachodu zaproszone przez Rade Koordynacyjna PWS. 19 osoby ze wschodu, zaproszone przez Wspolnote Polska oraz 22 osoby ze Wspolnoty Polskiej.  
lista znakomitych nazwisk bardzo dluga pozwole sobie na wymienienie kilku: ks. prymas J. Glemp, prof A. Stelmachowski, - Marszalek Senatu, prezes Wspolnoty Polskiej inz. T. Orlowski - prezes Rady Koordynacyjnej PWS, bp Z Kaminski, bp. J. Dabrowski, bp. Z. Tranda prof S. Kalembka, - Rektor Uniwersytetu w Toruniu, prof A. Koj - Rektor Uniwersytetu Jagiellonskiego, Senator A. Bogucka-Skowronska, P. Zakrzewski - minister do Spraw Kraju Rządu R.P na Uchodzstwie, K. S. Swierczynski - v-rektor Polskiej Misji Katolickiej, prof. Sas-Skowronski - Rektor Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie, prof. L. Mazepa - prezes Związku Polokow w Lwowie, R. Brazis - fizyk naukowiec redaktor gazety polskiej w Wilnie, Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Rzymie Boleslaw Michalek oraz Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej przy Stolicy Apostolskiej Henryk Kupiszewski.  
Konferencje otworzyl i gosci powital prof. A. Stelmachowski - prezes Wspolnoty Polskiej. Ze szczegolnym wzruszeniem witani byli delegaci z Litwy, Bialorusi, Lotwy, Ukrainy i Kazachstanu, ktorzy poraz pierwszy mieli moznosc spotkac sie z Polakami zyjacymi w innych krajach  
Nastepnie zabral glos inz. T. Orlowski - prezes Rady Koordynacyjnej PWS ktory rowniez w cieplych slowach powital wszystkich zaproszonych gosci i delegatow.

Mieli rowniez swoje wystapienia na otwarciu Konferencji ks. prymas J. Glemp oraz bp. S. Wesoly, - opiekun emigracji.

W dniu tym wygloszone byly trzy glowne referaty:

1. Pani Senator Bogucka-Skowronska ze "Wspolnoty Polskiej"  
"KRAJ - EMIGRACJA"
2. Ryszard Zakrzewski Minister do Spraw Kraju na Uchodzstwie  
EMIGRACJA - POLONIA - KRAJ
3. Ita Kozakiewicz - prezes Związku Polokow na Lotwie  
POLACY W ROSJI.

Na zakonczenie obrad plenarnych tego dnia Dr. A. Krawczyk z Uzedu Rady ministrow odczytal list przyslany przez Premiera T. Mazowieckiego a p. K. Szumski z Ministerstwa Spraw Zagranicznych odczytal list nadeslan przez Ministra K. Skubiszewskiego ktorzy nie mogli uczestniczyc w konferencji ze wzgledu na okres przedwyborczy w Polsce.

Dzien nastepny 27 pazdziernika byl kontynuacja obrad plenarnych, w dniu tym zabierali glos niemalze wszyscy delegaci, mowiac o swych organizacjach, ich pracy, klopotach i planach na przyszlosc. Wszyscy podkreslali ogromna role duchowienstwa w utrzymywaniu polskosci na emigracji. Dyskusje i polemiki tego dnia trwaly do poznych godzin wieczornych, zrezygnowano nawet z ograniczen czaowych wypowiedzi uznajac ze nie majac kontaktow przez lata wlasciwie nic o sobie nie wiemy. Byla to poniekat lekcja historii - historii emigracji i losow Polakow rozsianych po calym swiecie. Czesto wypowiedzi byly gorzkie jak rowniez padaly ostre sformulowania, ale jednoczesnie byly one przepelnione troska o losy Polski i Polakow.

Niezwykle ciekawe dla nas byly wystapienia delegatow ze Wschodu Sami referujacy czesto mieli lzy w oczach mowiac o tragicznym losie i przesladowaniach Polakow w ostatnich 45-ciu latach na terenach Rosji sowieckiej, o rewizjach w polskich domach, o niszczeniu polskich ksiazek o aresztowaniach i zsyłkach, a mimo to przetrwali - a moze wlasnie dlatego ze przesladowani zachowali piekny polski jezyk - w tym miejscu nalezy podkreslic ze wiekszosc delegatow ze Wschodu to ludzie mlodzi urodzeni juz w Rosji sowieckiej.

Ja przedstawilam sprawozdanie przygotowane przez p. de Viriona, z moimi poprawkami.

28 paźd. Dziennik to dzień odwiedzin cmentarza polskiego na Monte Cassino gdzie bp. Z. Kaminski z Diecezji Plockiej odprawił Msze sw. poczym zlozylismy wieniec i wiazanki bialo-czerwonych kwiatow na grobach Gen. Andersa, Gen. Duchy i Arcybiskupa Gawlina.

29 pazdziernika od wczesnych godzin rannych uczestnicy pracowali w trzech komisjach problemowych: wzajemnej wspolpracy, zjazdowej i komisji dla spraw Polakow w ZSRK. Wyniki ich prac zostaly przedstawione do zatwierdzenia na koncowej sesji plenarnej

W tam dniu rowniez udzielil nam audiencji Ojciec sw. Jan Pawel II. Podejmowani bylismy w sali Konsystorskiej, co bylo ~~co bylo~~ ogromnym wyroznieniem, poniewaz w tej sali przyjmowane sa tylko glawy koronowane i prezydenci a w roku 1981 Ojciec sw. przyjal L. Walese. Po krótkim wystapieniu Marszalka Senatu prof. A. Stelmachowskiego, i inz. T. Orlowskiego, głos zabral Ojciec sw. ....

Dzien ostatni 30.10.90. byl dniem podsumowania i podpisywania koncowych dokumentow

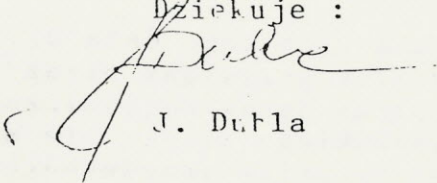
1. Deklaracja koncowa Konferencji w ktorej ujetopo przeglosowaniu wnioski z trzech komisji
2. Poslanie do Kongresu Polonii Amerykanskej z prosba o wspolprace

Podsumowujac calosc Konferencji nalezy podkreslic jej historyczny moment w stosunkach pomiedzy Polska i Polakami zyjacymi poza jej granicami. Uwazam zreszta nie tylko ja, ze Konferencja zakonczyla sie pelnym porozumieniem i to jest bez watpienia jej wielki sukces.

Duze slowa uznania i podziekowania naleza sie organizatorom "Wspolnocie Polskiej" i jej prezesowi prof, A. Stelmachowskiemu, jak rowniez p.inz. T. Orlowskiemu - prezesowi Rady Koordynacyjnej PWS i p.K. Brodzkiemu - sekretarzowi tej organizacji do ktorych w wyslalam listy.

Zalazam pelne teksty referatow i koncowych dokumentow, jak rowniez ~~jak rowniez~~ tasmę z nagraniami wszystkich dyskusji

Dziekuje :

  
J. Dufła

# RADA POLONII AFRYKA POŁUDNIE

DIE POOLSE FEDERASIE  
IN SUIDER AFRIKA



FEDERATION OF POLES IN  
SOUTHERN AFRICA

REPREZENTUJACA WSZYSTKIE ORGANIZACJE POLONIJNE W R.S.A. I RODEZJI  
TEL. P.O BOX 9484 - JOHANNESBURG, 2000.

E.J. de Virion  
37, Catherine Rd.  
Fontainebleau  
Johannesburg 2194

30.10.1990

DELEGAT RZĄDU R.P.  
NA UCHODICTWIE  
320, BROOKS ST.  
HEINLO PK.  
PRETORIA.

Szanowni Państwo,

Załączam sprawozdanie z ostatniego zjazdu Rady Polonii oraz kopię listu do ministra K.Skubiszewskiego.

Uprzejmie proszę, te organizacje, które tego jeszcze nie uczyniły o przysłanie uchwalonej kontrybucji na pokrycie kosztów dr.J.Dubla , delegata Rady na spotkanie Kraj-Polonia w Rzymie.

Przypominam także, że na zjeździe Rady zostało uchwalone aby wszystkie organizacje przysłały projekt poprawek do obecnego statutu oraz krótkie sprawozdania ze swoich działalności, które zostaną przesłane do Towarzystwa "Wspólnota Polska .

Z poważaniem

E.J.de Virion-Prezes

# RADA POLONII AFRYKA POŁUDNIE

DIE POOLSE FEDERASIE  
IN SUIDER AFRIKA



FEDERATION OF POLES IN  
SOUTHERN AFRICA

REPREZENTUJACA WSZYSTKIE ORGANIZACJE POLONIJNE W R.S.A. I PODEZWI  
TEL. P.O BOX 9484 - JOHANNESBURG, 2000.

Minister Spraw Zagranicznych  
Prof. Krzysztof SKUBISZEWSKI  
00-580 Warszawa  
Aleja Szucha 23

37, Catherine Rd.  
Fontainebleau  
Randburg 2194

17-10-1990

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

Rada Polonii Afryka Południe, reprezentująca wszystkie polskie organizacje na terenie Południowej Afryki i Zimbabwe, uchwaliła na zebraniu w dniu 22.09.90r., wysłanie listu do Pana Ministra w sprawie nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską a RPA.

Od czasu drugiej wojny światowej, Polska podobnie jak inne kraje o ustroju komunistycznym nie miała stosunków dyplomatycznych z RPA. Obecnie sytuacja uległa radykalnej zmianie. Polska stała się krajem wolnym, a także w RPA system apartheidu ulega likwidacji. RPA jest krajem gdzie Polacy są mile widziani i cieszą się dobrą reputacją.

W czasie drugiej wojny światowej, nawiązane zostało braterstwo broni między oddziałami polskimi i południowo afrykańskimi, walczącymi razem w Tobruku i we Włoszech. Podczas Powstania Warszawskiego, dwa dywizjony południowo afrykańskie brały udział w lotach z zaopatrzeniem dla walczącej Warszawy i około 100 lotników południowo afrykańskich straciło życie w tej akcji. Groby ich są na cmentarzu Łąkowiec w Krakowie, a tablica upamiętniająca te wydarzenia w kościele Sw. Anny na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie. W Johannesburgu w pięknym parku stoi pomnik oficerów polskich zamordowanych w Katyniu. W tym roku zostały tam dołączone płyty marmurowe ku pamięci Powstańców warszawy i lotników południowo afrykańskich, którzy nieśli pomoc walczącej stolicy.

w czasie drugiej wojny światowej. Południowa Afryka przyjęła uchodźców polskich, którym udało się opuścić Polskę przez Węgry i Rumunię oraz grupę około 500 osieroconych dzieci polskich, których rodzice zginęli w obozach sowieckich.

Po wojnie napłynęło tu kilkanaście tysięcy Polaków i zawsze spotykali się z serdecznym przyjęciem.

Uważamy, że dzięki ewolucji jaka się obecnie dokonuje w RPA, biorąc pod uwagę więzy historyczne i interesy Polaków tu zamieszkałych, konieczna jest większa obecność Polski w tym kraju.

Uważamy, że dotychczasowe kompromisowe rozwiązanie, jakim było otwarcie ambasady polskiej w Gaborone /Botswana/ z zadaniem opieki nad obywatelami polskimi zamieszkałymi w RPA, jest obecnie niewystarczające.

Gaborone jest odległe około 500 km od Pretorii i Johannesburga i około 1000 km od Kapsztadu i Durbanu, miast gdzie znajdują się większe skupiska Polaków. Dotychczasowe kontakty ambasady RP z Polonią ograniczały się do wizyt dwa razy w miesiącu do Johannesburga i po jednej wizycie do Kapsztadu i Durbanu. Przyjazd do Gaborone Polaków nieposiadających paszportów południowo afrykańskich jest utrudniony ponieważ Botswana nie ma przedstawicielstwa dyplomatycznego w RPA i otrzymanie wizy zajmuje kilka tygodni. Poza tym podróż do Gaborone jest kosztowna i pochłania dużo czasu. Jedynie polska placówka dyplomatyczna w Pretorii lub Johannesburgu mogłaby spełniać zadania przedstawione przez ministra Aleksandra Hulla na inauguracyjnym posiedzeniu Międzynarodowej Komisji do Spraw Polonii i Emigracji: ..."Umożliwienie Polakom żyjącym na emigracji realne włączenie się w życie kraju, podtrzymywanie polskości wśród żyjących za granicą Polaków i dbanie o interesy i pozycje Polonii w krajach ich osiedlenia".

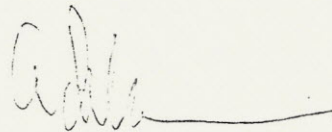
Obecnie w RPA zamieszkuje około 15000 Polaków i liczba ta wzrasta każdego roku. Około 300 Polaków jest zatrudnionych na kontrakcie Polimexu w Mossel Bay. Statki polskie zawijają do Kapsztadu i Durbanu. Przed paroma miesiącami nawiązane zostały stosunki handlowe między Polską a RPA i wszystko na to wskazuje, że wymiana handlowa znacznie wzrośnie w najbliższym czasie.

Jednocześnie chciałbym poinformować, że rząd RPA nawiązuje bliższe stosunki z innymi krajami Europy Środkowo-wschodniej.

Już od kilku miesięcy działa tu misja dyplomatyczna węgierska, a ponadto następuje coraz częstsza wymiana nieoficjalnych misji gospodarczych z Rumunią, Bułgarią i Czechosłowacją. Obecnie przyjechała tu ponad 30 osobowa delegacja na szczeblu ministerialnym ze Związku Radzieckiego.

Obawiamy się, że Polska mimo że nawiązała jako jedna z pierwszych stosunki handlowe z RPA, może okazać się ostatnią z nawiązaniem stosunków dyplomatycznych, co byłoby ze szkodą dla interesów polskich.

Biorąc pod uwagę wszystkie wyżej wymienione argumenty, zwracamy się do Pana Ministra z gorącą prośbą o jak najszybsze nawiązanie stosunków dyplomatycznych między Polską a RPA.



E.J. de Virion  
Prezes Rady Polonii



# RADA POLONII AFRYKA POLUDNIE

## SPRAWOZDANIE

Z ZEBRANIA 22 WRZESNIA 90

### OBECNI:

1. Jadwiga Dubla	Zjednoczenie	Cape Town
2. M.Z. Snihur	SPK	"
3. Bogdan Letowt	Zjednoczenie	Johannesburg
4. Waldemar Wojtowicz	"	"
5. Wiesia Uchronska	"	"
6. Ryszard Koman	"	"
7. Wojciech Albinski	S.A. Foundation	_____ ?
8. Stefan Smoleniec	SPK Johannesburg	
9. W. Conrad	Zjednoczenie i SPK Durban	
10. Stanislaw Czuba	Zwiazek Lotnikow JHB	
11. Henryk Staudt	Zjednoczenie Vaal Triangle	
12. Renata Wilczynska	"	" "
13. Franciszek Kaluza	Rodzina Polska Pretoria	
14. Z.M. Dziembowski	Delegat Rząd Polski Londyn	
15. Edward de Virion	Prezes Rady Polonii	

### PORZADEK DZIENNY (Zal. 1)

Przewodniczący zebrania: E. de Virion.

Sekretarz: W Uchronska.

MINUTA CISZY: za pamięć s.p. A. Jasiukowicza.

#### AD 1.

Po przedstawieniu się zebranych E. de Virion powitał obecnych oraz odczytał porządek dzienny. Przedstawił również kwestje kandydatury reprezentacji Polonii w RPA na zjazd Polonii w Rzymie. Potwierdził również, że Rada Polonii reprezentuje wszystkie zrzeszone organizacje polonijne w RPA, oraz że jest to organizacja nie dochodową utrzymywaną ze składek członkowskich organizacji.  
Stan obecny kasy R433.40

#### AD 2.

Odczytano sprawozdanie z poprzedniego zebrania (29 05 88).

Odczytana treść zatwierdzono bez poprawek.

#### AD 3.

a) Towarzystwo WSPÓLNOTA POLSKA pod kierownictwem Sen. Stelmachowskiego zwróciło się do organizacji polonijnych w RPA o nawiązanie kontaktów i współpracy. Przedstawiło również zarys swojego działania, cele i wytyczne. Ponieważ jest to organizacja wolnej Polski, Prezes wyraził poparcie współpracy. Pan Snihur zdał krótką relację ze spotkania z Sekretarzem WSPÓLNOTY POLSKIEJ panią senator Skowronką. Jest to stowarzyszenie istniejące w oparciu o dobrowolne opłaty z Kraju i za granicą mające na celu reprezentację problemów Polonijnych w kraju. Do tego niezbędna jest bliższa komunikacja i kontakty pomiędzy organizacjami polonijnymi i WSPÓLNOTA.

b) Wybór przedstawiciela Polonii RPA na zjazd do Rzymu: Przedstawiono kandydaturę Prezesa Zjednoczenia Cape Town Pani Dr Jadwigi Dubli. Kandydaturę przeszła jednogłośnie. Ponieważ Pani Dubla opłaci kosztą z własnych funduszy, organizacje członkowskie zobowiązują się udzielić kontrybucji, które mają być przesłane na ręce Prezesa De Viriona.

c) Rząd w Londynie a Rząd w Polsce: Pan Dziembowski sformułował stanowisko Rządu Londyńskiego wobec Kraju: Po pierwszych WOLNYCH WYBORACH Prezydenta Polski (25 listopad 90) pieczęcie oraz insygnia Rządowe w posiadaniu Rządu Londyńskiego przekazane zostaną oficjalnie nowemu Prezydentowi.

Prof. Smolenczak zwrócił uwagę, że Rząd Polski rozpatruje konstytucję z roku 1952, a powinien oprzeć się na konstytucji z roku 1936.

AD 4.

Prezes przedstawił szkic sytuacji która się wytworzyła wokół kwestii Ambasady w Gaborone. Olbrzymie koszty utrzymania Ambasady, jej lokalizacja oraz formalności przekraczania granicy uniemożliwia wielu Polakom bezpośredni kontakt. Przyjazdy dwa razy w miesiącu przedstawiciela załatwiającego sprawy paszportowe ~~jest~~ <sup>są</sup> nie wystarczające szczególnie ze względu na ludzi zamieszkujących poza Johannesburgiem. Sytuacja ta jednoznacznie dowodzi, że Ambasada w Gaborone powinna być zamknięta a bezpośredni kontakt z Polską powinien odbywać się poprzez placówkę w RPA. Ambasada w Gaborone nie spełnia w żadnym stopniu swoich zadań.

W kontekście stosunków Polska - RPA omówiono również następujące aspekty:

a) Sprawy komercyjne: PIHZ oraz Narodowa Izba Gospodarcza w Polsce otworzyła w RPA oficjalną reprezentację prowadzoną przez Tadeusza Kaminskigo w Johannesburgu. Na zasadach wzajemności Ministerstwo Handlu i Przemysłu RPA otworzyło stałą placówkę w Warszawie. Sądząc po wynikach takich jak zbliżająca się wystawa polskiego przemysłu w Pretorii w listopadzie b.r. przedsięwzięcie to odnosi poważne sukcesy.

b) Powstało w Polsce Towarzystwo Przyjazzni Polsko-Południowo Afrykańskiej mające już ponad 450 członków. Wydają również biuletyny w języku Polskim i Angielskim.

c) Wizyty Polaków w RPA:

Dr Kuratowska odwiedziła RPA na kilka dni na zaproszenie MDM. Odbyło się spotkanie z Polonią Johannesburga, na którym przedstawiła podstawowe problemy socjo-ekonomiczne w Kraju. Spotkanie było przyjemne i interesujące. Po powrocie do Kraju w jednym ze sprawozdań określiła nas jako "reakcjonistów". Przepuszczalnie wynika to z braku prawidłowych informacji, które trudno było zebrać w przeciągu kilku dni.

Prof. Dutkiewicz i Lamentowicz odwiedzili RPA na zaproszenie SA Foundation. Ponieważ nie mieli oni specjalnych kontaktów z Polonią, brak jest dalszych informacji.

Prof. Drawicz odwiedził RPA na zaproszenie UNISA. Uczestniczył w spotkaniu z Polonią w klubie PCC. (Dyrektor Komitetu Do Spraw Radia i Telewizji).

A. Żukowski - prywatna wizyta związana z jego pracą doktorską na temat Polaków w RPA z punktu widzenia szczególnie historycznego. W swoich poszukiwaniach wynalazł informacje, że w grupie Van Riebeck był również polski handlarz z Gdańska. Praca jego będzie ujęta w formie książki.

Adw. Jacek Taylor - obrońca działaczy Solidarności i osobisty przyjaciel Wałęsy - wizyta prywatna.

d) Wizyty osób z RPA do Polski:

Dr Buthelezi - wizytę zaaranżował B. Letowt. Niezmiernie dużo pomocy okazali Państwo Albinscy, którzy w tym czasie również byli w Polsce. Dr Buthelezi był przyjmowany przez Premiera Mazowieckiego, Ministra Skubiszewskiego oraz Prymasa Glepa. Występował kilkakrotnie w telewizji i prasie polskiej.

Był również gościem na obchodach 10-cio lecia Solidarności w Gdansk. Po powrocie stwierdził, że "była to jedna z najważniejszych wizyt jakie miał zaszczyt odbyć".

Minister Kent Durr odwiedził Polskę na zaproszenie Narodowej Izby Gospodarczej. Wizyta zaaranżowana przez pana Kaminskiego dała podstawy do podpisania umowy handlowej między Polska i RPA.

AD 5.

a) NOWE ORGANIZACJE POLONIJNE.

W ostatnim czasie powstały dwie organizacje polonijne, obydwie nie dochodowe, sekcja 21 Company Law:

POLSKO-POŁUDNIOWO AFRYKANSKA IZBA HANDLU I PRZEMYSŁU - opłacana ze składek członkowskich, mająca na celu rozszerzanie informacji na tematy handlowo-przemysłowe między Polska i RPA. Dyrektorem Naczelnym jest były Minister Trade and Industry Pan Danie Steyn. Izba prowadzona jest przez Pana Stefana Mathews i operuje z budynku Klubu PCC. *(Polish Cultural Centre)*

POLISH CULTURAL CENTRE - mające na celu rozwijanie i rozpowszechnianie życia kulturalnego Polaków. Efektywnym celem jest kupno i zorganizowanie własnego Polskiego klubu. PCC również wydaje czasopismo "TAK-I-NIE" redagowane przez Pana K. Marskiego. Dyrektorem PCC jest Bogdan Letowt.

b) Stowarzyszenie Techników prowadzone przez Pana Romanowicza przesłało list na ręce Prezesa de Viriona domagając się skreślenia z listy członków Rady Polonii. List ten przyjęty był z niesmakiem. Ostateczna decyzje na ten temat podejmie Walne Zgromadzenie Rady.

c) Pan Zygmund Fudakowski przesłał list na ręce Prezesa rezygnując z funkcji Sekretarza Rady Polonii.

d) Pan B. Letowt przedstawił propozycje zmian Statutowo organizacyjnych do dyskusji na Walnym Zgromadzeniu.

WNIOSEK Nr 1 (Pan Snihur):

Wystosowanie memorandum do Ministra Spraw Zagranicznych RP o otwarcie placówki dyplomatycznej w RPA.

Wniosek przeszedł jednogłośnie. Panowie Letowt, de Virion i Albinski sformułują treść. List wysłany do Skubiszewskiego, kopia do Pr. Mazowieckiego.

Pani Dubla przedstawiła relacje o artykule w „Argus”, że Kraje Demokracji Ludowej dalej szkolą członków ANC. Stowarzyszenie C.T. wystosowało list do Rządu RP z prośbą o wyjaśnienie. Upłynęło 2 miesiące, odpowiedzi nie ma. Zarząd Stowarzyszenia zdecydował się wstrzymać wysyłkę zebranych R22tys na Fundusz Mazowieckiego do czasu wyjaśnienia sprawy. W wyniku dyskusji zdecydowano, że Pani Dubla poinformuje Prezesa o odpowiedzi z Polski, na podstawie której poszczególne organizacje podejma swoje decyzje.

Pani Dubla również poinformowała, że istnieją dwa fundusze "Mazowieckiego": jeden do użytku Rządu, a drugi do użytku Premiera. Numery kont zostały podane do wiadomości zebranych.

WYBORY PREZYDENTA: Po dyskusji uchwalono, żeby Prezes wystosował list do Ambasady w Gabarone z prośbą o informacje, czy Polonia ma prawo głosowania i w jaki sposób.

AD 6.

IMIGRACJA: Pani Uchrońska przedstawiła działalność Zjednoczenia w Johannesburgu w tym zakresie: Przyjechało wielu Polaków i część znalazła się bez pracy i warunków do życia. Zjednoczenie udzieliło i dalej udzielać będzie pomocy tym którzy są w potrzebie. Choć praca ta jest trudna, jednak w każdym wypadku udało się pomóc: od szukania pracy czy mieszkania do darmowych kocy w zimie, dla tych którzy byli w potrzebie.

Pan Staudt wyraził opinię, że nie jest to celem Zjednoczenia aby zajmować się pośrednictwem pracy czy szukaniem mieszkań.

Pan Letowt przedstawił zagadnienie z punktu widzenia Zjednoczenia w Johannesburgu: Zjednoczenie jest socjo-kulturalna organizacją, której celem jest pomoc w miarę możliwości. Poza tym lotnisko Jan Smuts jest w Johannesburgu i tutaj prawie wszyscy lądują oraz poszukują pomocy. Nie jest rzeczą niezwykłą, telefon o 11 wieczorem "Jesteśmy na lotnisku z dziećmi bez mieszkania i pieniędzy - pomóżcie nam" - nigdy nie odmówiliśmy.

MOSSEL BAY: Pan Letowt i de Virion zreferowali sprawę. W wyniku rozmów z Polakami, którzy zrzucili pracę i zerwali kontrakty, przedstawicielami dyrekcji Polimex oraz rozmów Pana Letowta z dyrektorem naczelnym Babcock wynika jednoznacznie, że Polacy nie byli w żadnym stopniu poszkodowani, wszystkie umowy i warunki kontraktowe ze strony Polimex zostały dotrzymane. Bardzo przykrym rezultatem tych zajść jest fakt, że 150 elektryków którzy mieli przyjechać z Polski na kontrakt w Port Elizabeth zostało wstrzymanych jako bezpośredni rezultat tych nieodpowiedzialnych postępowań.

AD 7.

STATUT RADY POLONII: Prezes wniósł wniosek o uaktualnienie obecnego statutu. Wszystkie organizacje przygotowują propozycję na ten temat, które przesłane będą do Prezesa de Viriona. Prezes zwoła komisję, która rozpartryczy nadesłane propozycje i przygotowuje ostateczny zarys. To zostanie przesłane do organizacji członkowskich w celu końcowego przeglądu a ostateczne zatwierdzenie powzięte będzie przez Walne Zgromadzenie.

Prof. Smoleniec podziękował prezesowi de Virion za organizację i prowadzenie zebrania

# RADA POLONII AFRYKA POŁUDNIE

DIE POOLSE FEDERASIE  
IN SUIDER AFRIKA



FEDERATION OF POLES IN  
SOUTHERN AFRICA

REPREZENTUJACA WSZYSTKIE ORGANIZACJE POLONIJNE W R.S.A. I RODEZJI  
TEL. P.O BOX 9484 - JOHANNESBURG, 2000.

PORZĄDEK DZIENNY ZEBRANIA RADY POLONII W DNIU 22 WRZESNIA 1990 ROKU

1. Zagajenie
2. Odczytanie protokołu z poprzedniego zebrania
3. Ustosunkowanie się Rady Polonii do obecnych władz w Polsce i Stowarzyszenia "Wspólnota Polska"
4. Stosunki między Polską a RPA
5. Współpraca polskich organizacji w RPA
6. Immigracja
7. Wolne wnioski

Adresy i telefony poszczególnych organizacji.

- ✓ Zjednoczenie Polskie Vaal Triangle  
P.O. Box 10233  
Staal 1906  
Prezes Henryk Staudt tel. 016 33 08 15 ah  
016 889 51 13 oh
  
- ✓ Zjednoczenie Polskie w Pol. Afryce (Johannesburg)  
P.O.Box 2474  
Parklands 2121  
Prezes Bogdan Letowt tel. 011 786 1053  
fax 011 887 77 76
  
- ✓ Stow.Polskie w Natalu  
43 Mc Cord Rd.  
Overport  
Durban 4001  
Prezes I.Karamon
  
- ✓ Rodzina Polska Pretoria.  
P.O.Box 17291  
Groenkloof 0027 Pretoria  
Prezes Franciszek Kaluza tel. 012 46 75 96
  
- ✓ SPK Afryka Południe Stefan Smoleniec tel.011 726 78 30  
53 Empire Rd. Ex. 7  
Parktown 21 93
  
- ✓ Związek Lotników Polskich w RPA Staszek Czuba tel 011 435 99 00  
16 Andre street dom 011 683 67 79  
Glenenda North JHB

✓ SPK Kolo Cape Town  
131 Ranger rd.  
FISH HOEK 7975  
Cape Province

prezes M.Z.SNIHUR tel. 021 851 655

Skarb Narodowy + Delegat Rządu RP na Uchodźctwie  
Zbigniew M. DZIEMBOWSKI tel.praca 012 299-2680  
dom 012 436-251

320 Brooks street  
Menlo Park  
Pretoria

✓ Stowarzyszenie Polskie Cape Town  
6 Medburn rd.  
CAMPS BAY  
C.T. 8001

prezes Jadwiga Dubla tel. dom 021 438-12048  
praca.021 761-1111 w.436

✓ Rada Polonii  
37 Catherine rd.  
Fontainebleau  
Randburg 2194

prezes Edward de Virion tel. 793-1577

✓ Stowarzyszenie Techników Polskich  
P.O.Box 2615  
Northcliff 21215

prezes Andrzej Romanowicz

✓ Stowarzyszenie Polaków W Zimbabwe  
P.O. Box 5488  
Harare

prezes Stanisław Masztak

STATUT RADY POLONII AFRYKA - POŁUDNIE

1. Nazwa - Rada Polonii Afryka Południe  
Federation of Poles in Southern Africa  
Die Poolse Federasie in Suider Afrika
2. Rada jest oficjalnym reprezentantem i koordynatorem wszystkich organizacji polonijnych na terenie Afryka Południe.
3. Siedzibą Rady jest miejsce zamieszkania aktualnego prezesa Rady.
4. Celami Rady są:
  - a/ zachowanie łączności z Narodem Polskim w Kraju przez popieranie materialne, ideowe lub moralne wszelkich ruchów niepodległościowych w Polsce,
  - b/ reprezentowanie Polonii z terenu Afryka Południe wobec władz i innych organizacji miejscowych i światowych,
  - c/ koordynowanie działalności organizacji polonijnych na terenie Afryka Południe,
  - d/ inspirowanie i pomoc w działalności kulturalno - oświatowej,
  - e/ podtrzymywanie polskich tradycji narodowych w myśl ideologii niepodległościowej.
5. Rada Polonii Afryka Południe jest wybierana w składzie : prezes, 5 członków Rady, przez zjazd delegatów organizacji polonijnych na terenie Afryka Płd.
6. Rada pod przewodnictwem prezesa wybiera spośród swoich członków 3 wice - prezesów, sekretarza i skarbnika, z prawem dokooptowania członków Rady do zleceń specjalnych.
7. Prezes i 3 wiceprezesów reprezentują główne ośrodki polonijne na terenie Afryka Południe.
8. Rada Polonii uznając prawo wszystkich organizacji polonijnych na terenie Afryka Południe do samodzielnej ich działalności, winna również wykorzystać udzielony jej mandat, przez:
  - a/ wprowadzanie w życie uchwał i decyzji światowych kongresów polonijnych,
  - b/ skoordynowanie przekazywania sum pieniężnych zebranych na skutek apelów publicznych na cele oświatowe, charytatywne, propagandowe oraz ideowe,
  - c/ powołanie zjazdu delegatów organizacji polonijnych na terenie Afryka Południe co 3 lata lub nadzwyczajnych.
9. Kadencja Rady Polonii jest trzyletnia.



10. W razie równej ilości podczas głosowania, głos prezesa Rady jest decydujący.
11. Działalność Rady jest finansowana przez organizacje członkowskie w proporcji do ilości członków.
12. Zmiana statutu Rady Polonii Afryka Południe wymaga 2/3 ilości głosów zjazdu delegatów organizacji polonijnych.


W obradach komisji statutowej Rady Polonii Afryka Południe, udział wzięli:

pp. Smoleniec, Orzechowski, Ranoszek, Romanowski.

DO ZEBRANIA RADY POLONII 22/09/90

W związku z nowa sytuacja w jakiej Polska i Polonia sie znajduja obecnie, proponujemy nastepujace zmiany i dodatki do Statutu jak i sposobu dzialania Rady:

1. Zmiana nazwy z "Rada Polonii Afryka Poludnie"  
na "Kongres Polonii Afrykanskiej"
2. Zmiany statutu jak zalaczono:
  - Par 1. Nazwa.
  - Par 2. .. i koordynatorem wszystkich CZLONKOW org...
  - Par 4a ..wszelkich aspektow pozytywnej wspolpracy...
  - Par 4b ..z terenu swojej dzialalnosci...
  - Par 4d ..oswiatowej, socjalnej i ekonomicznej.
  - Par 4e ..w mysl ideologii wolnej Polski.
  - Par 8b usunac slowo "propagandowe".
  - Par 8c ..zjazd co 1 rok..
  - +Par 8d "Wymiana jak i zbieranie informacji dotyczacych zycia polonijnego i Polakow poprzez miesieczne rozsyłanie informacji do zarzadow wszystkich organizacji.
  - +Par 8e "Organizacje czlonkowskie zobowiazuja sie przesyłac kopie sprawozdan zarzadow do Zarzadu Kongresu w celu poinformowania o problemach, przedsiwziaciach i zadaniach, w celu koordynacji pracy i pomocy w zakresie mozliwosci".
3. Rozszerzenie dzialalnosci Kongresu w zakresie:
  - a) Informacji dla nowo przybylych: praca, ubezpieczenia, sprawy prawne, itp.
  - b) Informacja ekonomiczna: Handel, kontrakty, zacy-  
nanie firm, podatki itp.
  - c) Kultura: Informacja i dystrybucja filmow, wystawy,  
artystow czy prominentnych osob.Dzialalnosc ta moze byc skuteczna tylko przy udziale wszystkich organizacji i pod warunkiem, ze informacje podawane sa prawidlowe i w odpowiednim czasie. Informacje te musza byc zamieszczane w komunikatach i innej lokalnej prasie polonijnej.
4. Ustalenie sposobu przesyłania informacji pomiedzy czlonkami, jak i czlonkami a Kongresem.
5. Inicjatywa rozwoju "Komisji Zawodowych" takich jak: Lekarzy, Harcerzy, Sportowcow, Inzynierow itp. na poziomie organizacji lokalnych, ale scisle wspolpracujacych miedzy soba (Poszykiwanie pracy, rozgrywki czy obozy.
6. Wystawa polskiego przemyslu Pretoria (Nov 90)- udzial polonii.
7. Przyjazd panow: Tomaszewskiego i Zalewskiego - spotkania.



# RADA POLONII AFRYKA POŁUDNIE

DIE POOLSE FEDERASIE  
IN SUIDER AFRIKA



FEDERATION OF POLES IN  
SOUTHERN AFRICA

REPREZENTUJACA WSZYSTKIE ORGANIZACJE POLONIJNE W R.S.A. I RODEZJI  
TEL. P.O BOX 9484 - JOHANNESBURG, 2000.

PORZĄDEK DZIENNY ZEBRANIA RADY POLONII W DNIU 22 WRZEŚNIA 1990 ROKU

1. Zagajenie
2. Odczytanie protokołu z poprzedniego zebrania
3. Ustosunkowanie się Rady Polonii do obecnych władz w Polsce i Stowarzyszenia "Wspólnota Polska"
4. Stosunki między Polską a RPA
5. Współpraca polskich organizacji w RPA
6. Immigracja
7. Wolne wnioski

COMMEMORATION OF WARSAW FLIGHTS  
ON SATURDAY 8TH SEPTEMBER 1990

---

PROGRAMME

1. AT THE KATYN MEMORIAL

1.1. Arrival of V.I.P.'s

- 10:50 The Mayor of Johannesburg, Councillor Willie Janse van Rensburg and Mrs van Rensburg arrive .  
They are being met by :  
- Mr Z J Fudakowski, Chairman, Organising Committee  
- Mr D E Ackerman, Chairman, SAAF Association  
- Mr B Letowt, Chairman, Polish Association
- 10:52 Major-General G J Coetzee, representing SA Air Force, and Mrs Coetzee arrive. They are being met by :  
- Prof S Smoleniec, Chairman, Polish Combatants' Assoc.  
- Major J L van Eyssen, Hon Colonel, 31 Squadron SAAF  
- Mr S Czuba, Polish Air Force Association
- 10:54 Major-General J A Klopper, representing the Chief of the Army, and Mrs Klopper arrive. They are being met by :  
- Mr W F Austin, SAAF Association  
- Mr J Sadowski, Polish Association  
- Mr E de Virion, Polish Association
- 10:56 Major-General P D Steyn, SD, representing the South African Defence Force arrives.  
He is being met by :  
- Prof S. Smoleniec, Chairman, Polish Combatants' Assoc.  
- Cmdt R F Haywood, SAAF Association  
- Mr S Czuba, Polish Air Force Assoc.
- 10:58 The Minister of Defence, General M A de M Malan, SSA, OMSG, SD, SM, MP arrives.  
He will be met by :  
- Mr Z J Fudakowski, Chairman, Organising Committee  
- Mr B. Letowt, Chairman, Polish Association  
- Mr D E Ackerman, Chairman, SAAF Association  
- Mr J Boome, Chairman, RAF Association

11:00 Religious Service commences.

This year, a very special ceremony precedes :

Soil has been obtained from the Katyn forests, where the massacre of thousands of Polish officers by Stalin's security police took place, from Powazki cemetery, where most of the fallen defenders of Warsaw are buried, and from the Airmen's Hill near Michalin, where the Liberator of 31 Squadron, SAAF, shot down by German guns, crashed; three of the crew lost their lives there.

This soil was placed in 3 spent cartridges from a Liberator's gun and will be inserted in chambers drilled into the granite pulpits of the Monument.

Soil from Katyn will be placed by Mr Stefan Adamski, whose father was one of the victims of the Katyn massacre.

Soil from Airmen's Hill near Michalin will be placed by Major J L van Eyssen, Hon Colonel, 31 Squadron SAAF, who was the Captain of the Liberator which crashed at Michalin.

Soil from the Powazki Cemetery will be placed by Mr Edward de Virion, one of the soldiers of the Home Army and a defender of Warsaw in 1944.

The service will be conducted by Monsignor Dr Jan Jaworski, Chaplain to the Polish Community.

11:23 The Last Post - 1 min. silence - Reveille.

During this time - fly-past of 3 Dakotas of 44 Squadron, SAAF, will take place.

11:25 Wreath-laying commences - see order list

11:40 End of the ceremonies at the Katyn Memorial.

.../3

2. AT THE FAIRMOUNT BOWLING CLUB

- 2.1 12:15 The Mayor and Mayoress arrive at the Club
- 12:17 Major-General and Mrs Coetzee arrive.
- 12:19 Major-General & Mrs Klopper arrive.
- 12:21 Major-General Steyn arrives.

12.30 Official function commences

- 2.2. The Chairman of the Organising Committee, Mr Z J Fudakowski, welcomes guests and calls upon the Mayor of Johannesburg, Councillor Willie Janse van Rensburg, to address the gathering.

2.3. The Mayor's address

2.4. Address by the Guest speaker, the Hon Mr Justice Cecil Margo

2.5. A page of history : reading of an historic exchange of telegrams.

2.6. National Anthems

Official part ends

2.7. Social Gathering until 14:30

WARSAW FLIGHTS COMMEMORATION

8TH SEPTEMBER 1990

ORDER OF WREATH-LAYING

1. THE MINISTER OF DEFENCE - GENERAL MAGNUS MALAN, SSA, OMSG, SD, SM, MP
2. THE MAYOR OF JOHANNESBURG - COUNCILLOR W JANSE VAN RENSBURG
3. SOUTH AFRICAN DEFENCE FORCE - MAJ GEN P D STEYN, SD
4. SOUTH AFRICAN ARMY - MAJ GEN J A KLOPPER
5. SOUTH AFRICAN AIR FORCE - MAJ GEN G J COETZEE
6. WITWATERSRAND COMMAND - COL D W VAN ROOYEN
7. POLISH ASSOCIATION IN SOUTH AFRICA - MR B LETOWT
8. POLISH GOVERNMENT IN EXILE - MR Z DZIEMBOWSKI
9. POLISH EMBASSY IN BOTSWANA - MR J RUTKOWSKI
10. NO. 2 WING SA AIR FORCE - MAJ GEN J DURRANT, CB, DFC
11. 31 SQUADRON, SA AIR FORCE - CMDT J MERTS
12. 34 SQUADRON, SA AIR FORCE - LT C D MARSHALL
13. POLISH COMBATANTS ASSOCIATION - PROF S SMOLENIEC
14. POLISH AIR FORCE ASSOCIATION - MR S CZUBA
15. S A A F ASSOCIATION - MR D E ACKERMAN
16. R A F ASSOCIATION - MR E J BOOME
17. M O T H - MR P DE VILLIERS
18. SA GUNNERS ASSOCIATION - CMDT I. RIMMER
19. TRANSVAAL SCOTTISH ASSOCIATION - MR P MARSHALL
20. BELGIAN EX-SERVICEMEN - MR M VAN ACKER
21. EX SERVICEWOMEN'S LEAGUE (JHB BRANCH) - MISS E. PRICE
22. POLISH ASSOCIATION & COMBATANTS, CT - MR G LISOWSKI
23. WEMMER PAN COMMANDO - MAJ A ROBBERTSE
24. POLISH ENGINEERS ASSOCIATION - MR A ROMANOWICZ
25. POLISH ASSOCIATION, VAAL TRIANGLE - MR H STOUTD
26. FAMILIES AND FRIENDS